

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМУ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО
ОРДЕНА ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПORA ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ
І. І. МЕЧНИКОВА.

РІК ВИДАННЯ 44-й ♦ № 17 (1311). ♦ 5 ТРАВНЯ 1978 р. ♦ Виходить щоп'ятниці.

Переможці

ПЕРЕДТРАВНЕВОГО СОЦІАЛІСТИЧНОГО ЗМАГАННЯ
СЕРЕД КОЛЕКТИВІВ УНІВЕРСИТЕТУ

Ректорат, партком, профком підбили підсумки соціалістичного змагання факультетів, загальноуніверситетських кафедр і наукових закладів і

ПОСТАНОВИЛИ:

1. Серед гуманітарних фа-

культетів перше місце і звання «Переможець соціалістичного змагання 1978 року» присудити філологічному факультету, колектив нагородити перехідним прапором і почесною грамотою. Друге місце присудити

історичному факультетові, колектив нагородити почесною грамотою і вимпелом. Третє місце присудити юридичному факультетові, колектив нагородити почесною грамотою.

2. Серед природничих факультетів і місце і звання «Переможець соціалістичного змагання 1978 року» присудити фізичному факультетові, колектив нагородити перехідним прапором і почесною грамотою. Друге місце присудити геолого-географічному факультету, колектив нагородити почесною грамотою і вимпелом. Третє місце присвоїти хімічному факультетові, колектив нагородити почесною грамотою.

3. Серед загальноуніверситетських кафедр перше місце присудити кафедрі історії КПРС, колектив нагородити перехідним вимпелом і почесною грамотою; друге місце — кафедрі політехномії, колектив нагородити почесною грамотою; третє місце — кафедрі філософії, колектив нагородити почесною грамотою.

4. Серед наукових закладів перше місце присвоїти інституту фізики, колектив нагородити перехідним вимпелом і почесною грамотою; друге місце — астрономічній обсерваторії, колектив нагородити почесною грамотою; третє місце — проблемній лабораторії № 5, колектив нагородити почесною грамотою.

▲ Цей знімок зробила студентка факультету РГФ Л. Поводюк. На ньому — її подруга студентка IV курсу французького відділення Ірина Бондарчук. Дівчина добре вчиться, вона чуйний і добрий товариш, за що її і поважають однокурсники.

3 Днем Перемоги, друзі!

Всенародне свято

9 травня радянський народ і все прогресивне людство урочисто відзначають 33-ю річницю з дня перемоги радянського народу і його Збройних Сил над фашистською Німеччиною у Великій Вітчизняній війні.

Довгим і важким був шлях до перемоги. 1418 днів і ночей тривала Велика Вітчизняна — найважча і найжорстокіша війна з усіх війн, які будь-коли пережила наша країна. Це було найкрупніше зіткнення першої в світі соціалістичної держави з ударним загоном міжнародного імперіалізму — фашизмом, вирішальне протиборство двох соціально-економічних і політичних систем, їх збройних сил, двох різних ідеологій.

Готуючись до війни проти СРСР, німецький імперіалізм ставив далекоглядні цілі — знищити соціалістичний лад, знищити і закабалити радянські народи, захопити територію і багатства нашої країни. Цьому була підпорядкована заздалегідь милітаризована економіка, навчена і озброєна більш як восьмимільйонна армія, ідеологічна «обробка» населення, усі зовнішньополітичні акти Гітлера. На початок війни фашистська Німеччина володіла величезним військово-промисловим потенціалом, що в півтора—два рази перевищував потенціал Радянського Союзу.

22 червня на радянську країну обрушився могутній удар агресора. Використовуючи раптовість нападу і перевагу в силі, німецько-фашистські полчища приступили до здійснення варварського плану поневолення нашої Батьківщини.

Труднощі першого року війни не зламали бойового духу Радянських Збройних Сил, не похитнули стійкість народу, його безмежної віри у перемогу, у невичерпні

можливості соціалістичного ладу, в мудрість партії Леніна, що стала на чолі всенародної боротьби з фашистськими загарбниками.

По-геройськи відстоюючи кожну п'ядь рідної землі, радянські війська в оборонних боях і битвах за Брест, Смоленськ, Київ, Одесу, Севастополь, під Ленінградом і Москвою нанесли відчутний удар гітлерівським військам і зрвали план миттєвої війни. Червона Армія, розвіявши міф про непереможність німецько-фашистських військ, перейшла у наступ.

Початком корінного перелому в ході війни став розгром гітлерівських армій під Сталінградом. В наступних боях за Кавказ, на Курській дузі, в Білорусії, на Україні, в Прибалтиці, Польщі і країнах Південно-Східної Європи, на території самої фашистської Німеччини Радянська Армія остаточно розгромила ворога і змусила його до беззастережної капітуляції.

Наша країна стала головною силою, що перепинила шлях німецькому фашизму до світового панування, винесла на своїх плечах основний тягар війни і відіграла вирішальну роль в розгромі гітлерівської Німеччини.

Війна була перевіркою міцності і життєздатності соціалістичного ладу, його економіки, морально-політичної єдності суспільства, дружби народів СРСР, ідей радянського патріотизму і пролетарського інтернаціоналізму.

«Радянський народ, — говорив Л. І. Брежнев, — з честю витримав суворі випробування війни. Ворог був розбитий, повергнутий. Наш чудовий народ — герой, народ-богатыр високо підняв над планетою і переможно проніс через вогонь воєнних років овіяний славою ленінський прапор, прапор Великого Жовтня, прапор соціалізму».

(Закінчення на 2-й стор.)

Всенародне свято

(Закінчення.)

Початок на 1-й стор.)

Сотні і сотні мільйонів людей на всіх континентах глибоко вдячні радянському народові за врятування від фашистського рабства, за надання можливості вільно жити і трудитися. Багато країн Європи і Азії, Африки і Латинської Америки в результаті перемоги Радянського Союзу над фашистською Німеччиною і імпералістичною Японією обрали шлях соціалістичного розвитку і здобули свободу та незалежність.

Радянський Союз, під керівництвом КПРС, залікувавши рани війни, впевнено будує комунізм. В лавах борців за здійснення планів і накреслень XXV з'їзду КПРС йдуть і ветерани Великої Вітчизняної війни.

Працюючи в університеті, кавалери орденів Леніна, Червоного Прапора, Вітчизняної війни, Червоної Зірки і багатьох інших нагород полковники запасу М. Ф. Іванов, Б. Ф. Чибар, В. Т. Лобашевський, Г. Є. Дедакін, А. А.

Дерій, Я. Н. Сабуров, Б. А. Романов, Герой Радянського Союзу підполковник В. Я. Сильников та інші, передають свій досвід і знання підрастаючому поколінню.

Всенародне свято — День Перемоги вони зустрічають новими успіхами у вирішенні завдань виховання і навчання молоді, в подальшому поліпшенні навчального процесу, військово-патріотичної і оборонно-масової роботи.

В. КОМАРОВ,
полковник, начальник
військової кафедри, член
парткому університету.

◆ З МАТЕРІАЛІВ ЗБІРНИКА
«УНІВЕРСИТЕТУ СЛАВНІ СИНИ»

◆ Серед тих, хто пішов у грізні роки війни захищати Батьківщину, був і вихованець ОДУ Гаврило Осенко. На цьому фронтovому знімку ми бачимо його першим зліва.

ВЕСІЛЛЯ співало і танцювало. Здавалося, всі свої сили вкладав ударник в кожен із інструментів, а юнаки і дівчата ледве не до стелі підстрибували в шаленому танці. Сміялися, плескали в долоні. А поряд, за столиком, сиділи двоє свих чоловіків і тихо розмовляли.

— Ех, Миколко... Якби мені тоді, в сорок другому, сказали, що через тридцять літ ми будемо з тобою разом справляти весілля твоєї доч-

ких можливостей. Це було головним, і вже від нього народжувався героїзм, творилися подвиги.

Коли командир 85-го Московського комсомольського полку, в складі якого служив Є. Дятлов, впроваджував своїх офіцерів у перший бій, він по-батьківському сказав:

— Вам, хлоп'ята, за війну доведеться перекопати землі стільки, скільки їй потрібно перекопати для будівництва двох Дніпрогесів.

Що мав на увазі коман-

«Катюші» метрів на 30 вперед, до берега, в зовсім відкриті місцевість. Це було надзвичайно ризиковано. Але операція вдалась. Воїни діяли швидко і точно. Й коли ворожі танки виринули з-за пагорба, вони були моментально розстріляні «Катюшами» з батареї Дятлова. Це тривало лише кілька хвилин. Потім установки швидко сховали назад в укриття. За цей бій багато солдатів були нагороджені.

Під час одного з артилерійських обстрілів з боку противника, коли Дятлов спостерігав за полем бою, один солдат голосно кричав з воронки своєму товаришеві: «Я перебіжу до тебе». Рознервованій комбат суворо наказав йому сидіти на місці. Але той знову кричав другу: «Я перебіжу до тебе». Раптом прямо в воронку влучив німецький снаряд, не залишивши там нічого живого. Дятлов схопився за голову, відчувши за собою страшну провину перед загиблим бійцем. Та ось за спиною почулося: «А я ж устиг перебігти, товаришу комбат! Прощайте, що вас не послухався». Кілька років тому Дятлов зустрічався з ним у Москві...

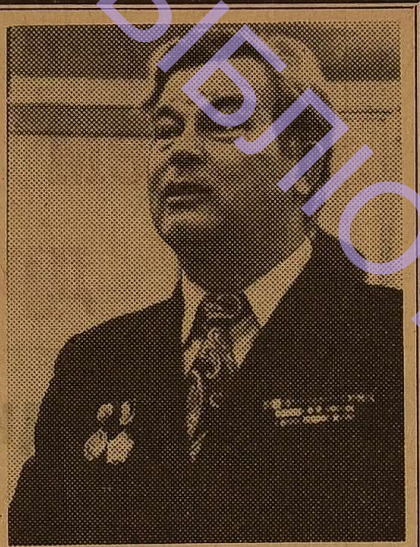
Таке не забувається. Війна навчила Дятлова, колишнього русявого хлопчину-четверткурсника, який ще 22 червня 1941 року йшов з конспектами на екзамен, відчувати велику відповідальність за себе і своїх товаришів, бути завжди зібраним, готовим до будь-яких несподіванок. Вона викарбувала людину з чистою совістю, людину високого громадянського обов'язку. Бойовий гарт такі, як Дятлов, виявляють протягом усього наступного життя.

Саме почуття виконаного обов'язку і з'являється в душі у Євгена Івановича Дятлова напередодні свята Перемоги. Гордість відчуває він за те, що був у ті важкі роки там, де вирішувалася доля його Батьківщини, доля поневолених фашизмом народів Європи.

С. КОМАР.

◆ СЛОВО ПРО
ВETERАНА

Хвилини й секунди війни

ки, та я б нізащо в світі не повірив...

Цей епізод згадався Євгенові Івановичу Дятлову (йому належать оті слова) — старшому викладачеві кафедри історії КПРС. Фото Є. Дятлова воєнних років ви можете побачити у нас в університеті на багатьох стендах про ветеранів Великої Вітчизняної. Під знімком обов'язково підпис: «Гвардії старший лейтенант, командир батареї гвардійських мінометів «Катюш», воював на Воронезькому, Донському, I та II Українських фронтах. Нагороджений орденом Бойового Червоного Прапора, двома орденами Вітчизняної війни і шістьма медалями».

Але звання і нагороди з'явилися вже потім, а спочатку були хвилини, секунди війни, що запам'яталася Дятлову перш за все як величезний, тяжкий фізичний труд, напруження на межі людсь-

дир? Та те, що «Катюшу» завжди треба ховати в землю, закопувати, маскуючи від ворога. А висота її — 2 метри 75 сантиметрів. Наставницькі слова Дятлова згадав під Орлом, коли тричі на день довелось змінювати позиції і відповідно стільки ж разів закопувати в землю мінометну установку. Під градом котився з обличчя.

Взагалі, бої на Курськ — Орловській дузі з усіх подій війни найбільше врізалися в пам'ять Євгенові Івановичу. Одного разу його батарея утримала принципово важливий плацдарм. І це трапилось завдяки винахідливості комбата. «Катюші» Дятлова стояли під таким кутом до лінії наступу фашистських танків, що снаряди падали далі, ніж треба було. Заважала горбиста місцевість. Німці наступали з протилежного боку річки, і щоб їх влучити, Дятлов вирішив підігнати

Иван ГАЙДАЕНКО.

Страна, близкая сердцу

Испания — это не только субтропическая морская Швейцария, страна неистовых тореро и пылких Кармен, край кастанье и чарующих песен. Это первая жертва фашизма, щебеня перемолотой Герники, кровь и пепел пожара, скрип виселиц и тюремных. Испания — это позор предательского угодничества западных держав перед фашизмом и это символ сопротивления безоружных людей, символ интернационального единения планеты. Испания — это предвестник небывалого горя, постигшего человечество. Испания — это реконкиста и первые залпы второй мировой войны.

Для меня, как и для многих советских людей, Испания — страна, близкая сердцу. Первое наше знакомство состоялось в прекрасной столице Андалусии — Севилье за два года до

начала фашистского мятежа. Наше судно под флагом золотого серпа и молота поднялось вверх по живописной реке Гвадалквивир, доставив советские плуги испанским хлебопашцам, а взамен в трюмы грузились ароматные солнца Андалусии — апельсины. Обменявшись плодами труда и земли, мы ушли в Ленинград. Испанию нельзя не полюбить, прочитав Сервантеса и светловскую «Гренаду», но стоит хоть раз прикоснуться к горячей щеке этой удивительной страны и любовь к ней становится неизмеримо большей.

Второе наше свидание состоялось в первый год сражения молодой Испанской Республики с фашизмом. Эта встреча волнует меня и сегодня, она не забывается до последних дней жизни. Горячие объятия, слезы радости, улыбки благодарности, тревог и надежд. Тогда русские Иваны становились Хуанами, украинские Василии — Базилиями, белорусские Михаилы — Мигелями и на своих советских «Т-26» прямо с причала, в красной пыли дорог мчались к осажденному Мадриду.

В те многотрудные дни Картагена и Аликанте, Валенсия и Барселона — гордые и гневные воительницы, амазонки Пиренеев оказались совсем не похожими на свою родную сестру — кокетливую Севилью. Как все измени-

лось за два года, даже грозные «гражданские гвардейцы» испанской жандармерии, смотревшие на нас со злобой и недоверием в Андалусии, обнимали советских матросов, дружески хлопали по плечу и вопили во все горло — «Вива Русия!».

Потом еще два свидания с Испанией в огне. Они оказались более продолжительными, и пусть они состоялись под бомбами впервые увиденных «юнкерсов» и «капрони», но мы тогда прикоснулись сердцем к сердцу.

Однажды из средиземноморской лазури выплыла стальная громадина. Крейсер мятежников «Канарис» огнем своих орудий расстрелял наш мирный дом под золотым серпом и молотом, нас подобрала пираты, и мы стали их пленниками. Глухой, темной ночью моряков вытолкали на причал Кадиса, и мы снова оказались в кругу «гражданских гвардейцев». Сухое щелканье наручников, рыпаящая кожа растегаемой кобуры, вороненые стволы парабеллумов. Нет, это не те улыбочивые парни, обнимавшие нас в Картагене, это костоломы, косившиеся на нас в Севилье.

Медленно, словно пересыхающая река, потекли дни и годы в сумрачных застенках тюрьмы Пуэрто де Санта-Мария. Допросы и пытки, голод, грязь и болезни. Крысы и несметные

В подарунок БАМу

Традиційні дні факультету... День біолога. Це не тільки свято гумору, жартів, веселощів. Це і можливість продемонструвати своє вміння, свої досягнення.

Було що показати і біологам, членам гуртка прикладної біології в ті дні. В одній з аудиторій працювала виставка, яка вже відправилась у далеку подорож — на БАМ. Так було вирішено на одному із засідань гуртка — зробити подарунок новій школі нового селища БАМу.

Неможливо не захоплюватися тим, що зроблено руками студентів під керівництвом кандидата біологічних наук Лариси Юхимівни Бешевлі. Тут понад 150 експонатів: таблиць, муляжів, чулел, препаратів, які представляють живу природу — рослинний і тваринний світ. Це не рахуючи книг і прекрасно зроблених численних фотографій.

Від величезної півтораметрової стрекози, яка застигла в польоті, не можна відірвати погляду, а в кутку затаївся павук, який пожирає муху,

дві великі біогрупи, які представляють епізоди з життя морського та лісового царства. Спеціально підібраний гербарій «Рослини Західного Сибіру», «лікарські рослини», більше 20 вправно виконаних муляжів грибів... Всього не перерахуєш. Навіть про нашу посмішку потурбувалися виконавці. «Іменини гонимості» дійсно викликають посмішку, а фрукти — груші та яблука такі природні, що підвідоми викликають захоплення.

«У Вас це грандіозно, на рівні світових стандартів», — такими словами виразила своє враження одна з відвідувачок виставки. І хоч багато часу затратили і масу терпіння та вміння вклали в це ті 80 студентів I—V курсів біологічного факультету, які постійно працюють у гуртку, а особливо хочу сказати добре слово про Ларису Юхимівну.

Не перебільшуючи, стверджую, що те, що робить Лариса Юхимівна — мистецтво. Вона відає своєю улюбленій справі все своє життя.

Першого квітня минув уже

41 рік, як Лариса Юхимівна трудиться на нашому факультеті і ось уже 10 років керує гуртком прикладної біології. За цей час такі подарунки були відправлені в різних напрямках: і в середні школи Одеської області, в Актюбінський район, у Фрунзенський зернорадгосп, в університет м. Іваново. Лариса Юхимівна отримує багато листів з подяками, вона нагороджена грамотами, до неї на консультацію приїздять її вихованці — випускники біологічного факультету.

І, можливо, адміністрації факультету потрібно задуматись над тим, щоб надати Ларисі Юхимівні більше можливостей передавати своє вміння нашим студентам.

Мені ж від імені всіх відвідувачів виставки хочеться побажати Ларисі Юхимівні Бешевлі міцного здоров'я і великих творчих успіхів.

Н. ЮРГЕЛАЙТИС,
співробітник кафедри
мікробіології.

На знімку: Л. Ю. Бешевлі зі своїми вихованцями.

Для поліпшення служби інформації

В Науковій бібліотеці ОДУ проведено науково-практичну конференцію на тему «Інформаційно-бібліографічне обслуговування в бібліотеках вузів».

У вступному слові проректор ОДУ по науковій роботі професор Г. І. Швєбс зауважив, що в наш час науково-технічної революції своєчасна інформація є для наукових працівників вкрай потрібною. Тільки одну третину наукових досліджень є можливість раціонально використати, 2/3 залишається невідомими, або відомості про них запізнюються.

Учасники конференції заслухали і обговорили доповіді зав. методкабінетом НБ ОДУ Є. В. Савельєвої «Інформаційна робота бібліотек вузів», головного бібліографа

НБ ОДУ А. Д. Галенкової «Роль інформації в розвитку суспільних наук», завідувачою бібліотекою технологічного інституту ім. М. В. Ломоносова, А. О. Вязовської «Питання оптимізації форм інформаційного обслуговування читачів», старшого бібліотекаря бібліотеки педінституту Г. І. Перлова «Автоматизація і механізація на допомогу бібліографічному і інформаційному обслуговуванню читачів», завідувачою відділом науково-технічної інформації ОДУ А. Є. Железної «Інформаційне забезпечення спеціалістів з природничих наук в Одеському університеті», завідувачою сектором інформації Одеського політехнічного інституту Л. А. Плєскач «Інформація

з питань вищої школи у вузі».

З особливим інтересом була заслухана доповідь доцента О. М. Намятого — завідувачою інформаційною службою Одеського медичного інституту на тему: «Інтеграція штатної і позаштатної інформаційних служб в системі поточного інформаційного забезпечення кафедр».

В обговоренні доповідей взяла участь Н. М. Бакланова — головний бібліотекар з питань координації при обласному відділі культури.

На завершення роботи для учасників конференції була організована екскурсія по фондах наукової бібліотеки ОДУ.

В. ТЕРЛЕЦЬКА,
заст. директора НБ.

клопинные армии. Приговор к смерти и одиночные камеры обреченных. Дни казались неделями, годы — вечностью. Такой выдалась наша пятая встреча. И пусть она произошла в каменных казематах за решеткой, пусть сопровождалась витающим призраком смерти, но и от этого не поколебалась наша любовь к великодушной Испании, к ее многострадальному народу. Она еще глубже проникла в сердце. Мы породнились горем.

Покидая центральную тюрьму каудильо Франко, тюремщики предупреждали каждого под расписку: Испания воспрещена! Персона нон грата. Появление в Испании — шаг к исполнению отмененного приговора военного трибунала.

Позже в гестаповских чистилищах Гитлера нам объявили «вето» на более широкий круг стран. Надменный бригаденфюрер напугав нас в последней тюрьме Безермюнде: «Германия, Италия, Испания, Португалия, Япония — выразительным жестом он взял себя за кадык и указал на крюк, торчащий в потолке, — мятежником станешь на виселице».

Прошло не так много времени после памятного напутствия бригаденфюрера. Муссолини действительно повесили вверх ногами итальянские партизаны. Труп Гитлера сожгли на дворовой помойке. По приговору международного трибунала повесили японских военных преступников. Фашистские заправилы Португалии сметены революцией. Франко ушел к праотцам. Живут и трудятся, наслаждаются мирными буднями, переписываются между собой, встречаются на разных меридианах люди многих стран планеты, чьи судьбы навсегда связала Испания и навеки породнила их.

Последний раз мне дважды довелось побывать в Испании в сентябре и декабре 1975 года. В Кадисе застала нас страшная весть: 26 сентября последний палач Европы Франко утвердил смертный приговор пятерым испанским патриотам. И мир взорвался от залпов карателей: миллионы рабочих во многих странах мира на две минуты прекратили работу на заводах и фабриках. Зажглись красные огни светофоров, на перекрестках остановился транспорт. Самолеты прекратили рейсы в Испанию. Небывало многолюдные демонстрации потрясли города Европы. В Париже манифестации продолжались несколько дней и закончились траурной процессией символических похорон казненных. Послы держав покидали Мадрид. Посольства Испании оказались в оса-

де негодующих. Такого могучего урагана гнева Европа не знала.

И вспомнились мне годы войны в Испании, когда фашизм расстреливал испанский народ, расстреливал молодую Республику. И тогда мир протестовал, но протестовал робко, не в полную силу. И вот спустя 39 лет мир возмужал, он стал неузнаваем в своем единстве, в неперипимости к варварству. Цунами негодования прокатилось по Европе. Если бы мир оказался таким сплоченным и решительным в 1936 году, то Франко не удалось бы поднять меч против своего народа и были бы сохранены 600 тысяч убитых на испанской войне и 100 тысяч казненных после. Не остались бы 340 тысяч калеками и 200 тысяч не были бы брошены в тюрьмы. Не было бы и пяти последних жертв режима Франко. Испания не превратилась бы в полигон фашистского оружия, не состоялась бы генеральная репетиция второй мировой войны.

Если бы мир оказался единым и мужественным еще раньше, он был бы способен задуть вторую мировую войну в зародыше, в ее колыбели. Войну, которая обрушилась на людей спустя пять месяцев после драматического финала испанских событий, войну, унесшую 50 миллионов человек...

Від п'ятниці до п'ятниці

◆ НАРОДЖУЄТЬСЯ ГАЗЕТА

Щосереди, саме в той час, коли у студентів закінчується третя пара, кур'єр нашої редакції робить запис у журналі здачі матеріалів друкарні видавництва «Чорноморська комуна»: «За наукові кадри», 1.600 рядків». Це значить, що наступний номер газети, який вийде у п'ятницю, вже майже готовий, а всі матеріали — здані в набір.

Кажу «майже», бо ще треба зробити багато.

Відповідальному секретареві ще треба попросити над макетом, розписати і визначити шрифти заголовків, розмістити фото...

На вулиці Пушкінській, у будинку № 32, розмістився цех видавництва «Чорноморська комуна». Тут, на другому поверсі, в газетному відділенні, народжуються усі багатотиражки Одеси та Іллічівська. Наш день — четвер.

Друкарня являє собою складний «механізм». Для того, щоб газета потрапила до рук читачів, треба зробити багато. Що ж стосується нашої газети, то й до неї докладає рук багато людей. Починають роботу лінотипістки Римма Цветкова або Євгенія Мішневич. Усі матеріали, надруковані на машинці, вони переливають у металеві рядки. Ще гарячі, вони в гранках потрапляють на таллер (верстальний стіл) Олени Коваленко. Вона — верстальниця. Згідно з макетом все виставляється «в полосу»: і

текстовий матеріал, і кліше, і заголовки, і «фірма», і «шапка». Перший відтиск полос, дуже не схожий на газету, яка завтра потрапить до рук читачів, вичитує коректор Неоніла Гладильникова. Тим часом Олена Коваленко доводить полоси до потрібного, передбаченого макетом вигляду.

Коли полоси вичитані коректором, їх читає співробітник редакції. І вже потім ставить на сигнальних відтисках свій підпис, благословляючи газету до друку і в світ.

А завтра, десь на перервічи увечері в гуртожитку, ви перегорнете чотири невеличкі сторінки і визнаєте щось нове з великого життя великого університету.

С. КУЖКО,
студент філфаку,
наш кор.

Нагороди активістам газети

Сьогодні ми всі відзначаємо День преси. Свято не лише людей, котрі щоранку приходять на свої робочі місця в редакції великих і малих газет і журналів, а й свято тих, хто допомагає робити свою газету ще цікавішою, ще привабливішою, ще дієвішою. І тому в День преси кожна редакція вітає зі святом своїх помічників — позаштатних кореспондентів. З великим задоволенням робимо це сьогодні й ми.

Вітаючи зі святом своїх друзів, ми хочемо повідомити про одну приємну річ. Наказом по університету напередодні Дня преси ректор університету професор В. В. Сердюк відзначив найактивніших кореспондентів газети «За наукові кадри». Троє студентів нагороджені грошовими преміями у розмірі місячної стипендії. Подяку оголошено завідувачу кафедрою політекономії О. Г. Лобунцю, деканові філологічного факультету професору І. М. Дузою, доцентам О. В. Гонтарю, А. А. Москаленку, заступникам секретаря комітету комсомолу університету С. Федірку та Л. Половенто, співробітницю наукової бібліотеки А. Д. Галенкової, студентам С. Комару, М. Задорожному (філфак), О. Штокало (біофак), В. Туз, Г. Антипенку, П. Гребенюку (істфак), А. Змирлі (факультет романно-германської філології).

В наказі ректора відзначена постійна увага до кореспондентів і допомога в організації матеріалів декана геолого-географічного факультету доцента І. П. Зелінського, декана хімічного факультету доцента Н. Л. Оленович, заступника декана фізичного факультету доцента Г. Г. Чемересюка, начальника НДСу М. Я. Петренка, заступника начальника НДСу Є. П. Ананьєва, зав. кафедрою теплофізики професора В. О. Федосєєва, шофера автомобіля В. Г. Пінчука.

Вітаючи названих товаришів, а також усіх інших друзів газети зі святом, ми зичимо їм ще більшої творчої наснаги, успіхів у роботі і в навчанні, а також постійного неспокою газетяра.

РЕДАКЦІЯ.

Вчений виростає зі студента

ПОСТФАКТУМ ДО XXXIV СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

Студенти-фізики прийшли до XXXIV звітної студентської конференції з добрими результатами. За підсумками республіканського конкурсу 1977/78 навчального року 4 роботи нашого факультету представлені до нагородження дипломами МВССО УРСР і ЦК ЛКСМУ I ступеня. Серед цих робіт наукова розвідка О. Герасимова (нині аспіранта кафедри теоретичної фізики) рекомендована до висування на здобуття республіканської комсомольської премії ім. М. Островського. На наступну конференцію студенти фізики подали 104 доповіді, з них 19 — з суспільних наук.

На пленарному засіданні у великому актовому залі ви-

ступили студенти нашого факультету А. Шаповалов і А. Коваленко. Цей факт свідчить про рівень наукових робіт студентів фізичного факультету як зі спеціальних, так і з суспільних наук. Вищезгадані студенти нагороджені грошовою премією.

На факультеті ми провели пленарне засідання секції фізичних наук. Це було зроблено для того, щоб студенти різних спеціалізацій могли краще узяти про основні напрямки наукової роботи усіх кафедр нашого факультету. Студентам молодших курсів це має допомогти обрати майбутню спеціалізацію. На пленарному засіданні виступили студенти А. Коваленко, Ю. Вашпанов, В. Якимчук,

А. Паскаль, В. Дорошенко, Т. Локотш і наш гість з Кишинева І. Чебан. Тематика доповідей охоплювала питання, пов'язані з радіовипромінюванням зірок, створенням нових твердотілих електронних приладів, дослідженням властивостей різних кристалів, проблем горіння, вирішення важливих завдань теорії твердого тіла і рідини. Усі доповіді були зроблені на високому науковому рівні.

Наступного дня проходили засідання підсекцій на кафедрах. Поряд зі студентами-старшокурсниками, на цих засіданнях з кожним роком виступає усе більше студентів молодших курсів. На деяких підсекціях (фізики напівпровідників, молекулярної фізи-

ки), крім звичайних, були зроблені також і стендові доповіді.

В роботі секції фізичних наук брали участь четверо гостей з Новосибірська, Кишинева і Мінська. Наших п'ятеро молодих дослідників — Ю. Вашпанов, Л. Семенюк, С. Котлін, А. Паскаль і В. Добриков — братимуть участь в роботі республіканської конференції в Севастополі і студентської конференції Львівського університету.

Студенти фізики не збираються зупинятися на досягнутому. Наше завдання — підвищувати ефективність досліджень, піднести наукову роботу студентів на ще вищий рівень.

В. ІВАНОВ,
аспірант кафедри експериментальної фізики, голова ради НСТ фізичного факультету.

НА ПІДСЕКЦІЇ ФІЛОСОФІЇ

Закінчилася XXXIV звітна студентська наукова конференція.

Велику зацікавленість у студентів різних факультетів викликало засідання підсекції філософських наук. Тут можна було почути виступи математиків, філологів, істориків, фізиків, біологів, хіміків, юристів і географів.

Тематика студентських доповідей охоплює широке коло проблем марксистсько-ленінської філософії, критики сучасних буржуазних філософських теорій. Обговорення доповідей, хоч на нього відводилося мало часу, нерідко переростало в дискусію. Живий інтерес викликала, наприклад, доповідь про художню критику, її зв'язки з наукою і мистецтвом зроблена студенткою III курсу факультету РГФ О. Шуткіною. Науковий керівник О. Шуткіної доцент кафедри філософії І. А. Гризова. З цікавістю вислухала аудиторія доповіді «Про розвиток наукового знання і логічні парадокси» студента III курсу фізфаку С. Стопчанського

(науковий керівник доцент Г. А. Полікарпов), «Про поняття прогресу в біології» студента II курсу біофаку В. Понєва (науковий керівник доцент І. Г. Батюк), «Принцип історизму і проблема художнього часу» студентки V курсу філфаку Н. Рибаченко (науковий керівник доцент І. Я. Матковська), «Критика екзистенціалістських концепцій особистості» студентки II курсу філфаку Т. Янкілевич (науковий керівник асистент В. М. Купчин), виступ нашого гостя з Алтайського держуніверситету студента IV курсу історико-філологічного факультету Є. Глушаніна «Проблеми особистості і свободи в історичному матеріалізмі» (науковий керівник доцент Д. А. Урбах). Взагалі слабких, нецікавих доповідей на цей раз не було.

Ми переконані, що наукові студентські конференції відіграють велику роль для підготовки майбутніх спеціалістів.

В. НИКИФОРОВ,
студент IV курсу
філфаку.

В чистому небі. Фотоєтюд В. МОРОЗА.

◆ СЛОВО ПРО СЛОВО.

Слова-довгожителі

Гліські мовознавці, які з пам'яток давньої англійської мови, написаних ще в 950 р., дібрали 215 найуживаніших слів і простежили долю їх за тисячу років. Виявилось, що через тисячу років у 1950 році із 215 давно вживаних слів у сучасній англійській мові продовжувало активно вживатися 190 слів, тобто 85%.

Приклад англійських учених наслідували мовознавці інших країн. Так, долю 215 найуживаніших слів протягом тисячі років перевірили у французькій, китайській, португальській, італійській, іспанській, німецькій та румунській мовах. Статистика показала: із 215 слів у румунській мові збереглося 77%, у німецькій — 78%, у французькій — 79%, у китайській — 79%, у португальській — 82%, в італійській та іспанській — по 85%.

Таким чином, як свідчить статистика, за 100 років із кожних ста слів тільки два, рідше — три слова зовсім виходять з ужитку, «вмирають». Інші 98 чи 97 слів продовжують функціонувати. Це і є слова-довгожителі.

Серед слів-довгожителів

перше місце мають посісти в усіх сучасних слов'янських мовах слова, успадковані з мови праслов'янської. Інститут російської мови АН СРСР уже утворив картотку наявних у кожній слов'янській мові праслов'янських слів і розпочав публікувати за редакцією О. Н. Трубочова «Етимологический словарь славянских языков. (Праславянский лексический фонд)». У чотирьох випусках цього словника тільки на п'ять букв подано вже 2238 праслов'янських слів, слів-довгожителів. Ось тільки деякі, що збереглися і вживаються в сучасній українській мові: бажати, біда, білий, битва, бесіда, блимати, блукати, борошно, брила, бур'ян; вапно, ватра, віче; дань, дати, дерево, дебелий, дід, джбан; оберемок; суд, свідок; цілина, цідило, цеп; чапля, час, часник, чекати, челядь, черевик, черешня, чебрець, читати; яблуко, ягня, ягода, ярмо тощо. Ці слова-довгожителі функціонують в одній чи декількох слов'янських мовах від трьох до чотирьох тисяч років.

Друге місце серед слів-

довгожителів мають посісти в східнослов'янських мовах слова, що були успадковані цими мовами з мови давньоруської. В українській мові такими словами можуть бути: азбука, верв, глек, глум, гостинець (шлях), гривна (грошова одиниця), літописець, парубок тощо. Всі ці слова, наприклад, в українській мові вживаються щонайменше 800 років.

Третє місце серед слів-довгожителів мають посісти в східнослов'янських мовах ті слова, що почали в них уживатися з утворенням мови російської, української та білоруської народностей, приблизно з кінця XIII — початку XIV ст. До таких слів, наприклад, в українській мові належать: апостроф, бавовна, багач, байрак, борщ, буквар; вага, вірш; гай, гарба, гарбуз, годинник; карбованець, козак; рушниця тощо. Всі ці слова, наприклад, в українській мові вживаються від 400 до 200 років.

Слова-довгожителі — одне з найважливіших джерел для пізнання історії народу, творця й носія своєї мови. Слова-довгожителі — живі свідки історичних подій, хронографи, літописці історії народу.

А. МОСКАЛЕНКО,
доцент.

УМОВИ СОЦІАЛІСТИЧНОГО ЗМАГАННЯ

ГУРТОЖИТКІВ
№ 4 і № 6.

Втілюючи в життя рішення XXV з'їзду КПРС, виконуючи вказівки листопадового (1977 р.) Пленуму ЦК Компартії України по поліпшенню організації побуту, умов навчання, відпочинку студентів, по посиленню ідейно-виховної роботи серед мешканців гуртожитків, студрада гуртожитку № 4 викликає на змагання гуртожитків № 6.

Оцінка показників змагання буде проводитися за такими пунктами:

1. Робота по підвищенню ідейно-політичного рівня студентів:

а) оформлення і регулярне оновлення наочної агітації;
б) своєчасна доставка газет та журналів передплатникам;

в) організація і функціонування пересувної бібліотеки політичної і учбової літератури;

г) систематичне проведення лекцій, бесід, зустрічей з ветеранами партії, війни, праці та комсомолу;

д) проведення роботи з етико-естетичного виховання студентів (тематичні вечори відпочинку, бесіди, зустрічі за круглим столом і т. інш.);

е) регулярність та ефективність профілактичної роботи по запобіганню порушень правил соціалістичного співжиття.

2. Санітарний стан гуртожитку:

а) дотримання чистоти і порядку поверхів, кухонь, кімнат, приміщень для занять;

б) організація і дієвість перевірочного санітарного контролю студрадою гуртожитку. При порівняльній оцінці санітарного стану буде враховуватися специфіка планування гуртожитків: один поверх, 5 кімнат, 2 кухні гуртожитку № 4 проти-ставлятиметься чотирьом блокам з кухнями і п'яти кімнатами гуртожитку № 6.

3. Організація побуту в гуртожитках:

а) благоустрій території навколо гуртожитку;

б) організація роботи кімнат побуту;

в) організація чергувань по гуртожитку;

г) організація народного контролю за роботою ідальні в гуртожитку № 4 і буфету в гуртожитку № 6;

д) проведення робіт по зберіганню майна в гуртожитку.

4. Спортивне життя:

а) оформлення спортивних спортивних;

б) проведення спортивних змагань.

Комітет комсомолу схвалив почин студради гуртожитку № 4 і рекомендує студрадам усіх гуртожитків університету підтримати цей почин.

Для перевірки ходу змагання створено комісію, що складається з членів парткому, профкому, комітету комсомолу, комітету ДТСААФ, керівництва студмістечка, кафедри фізвиховання.

В. о. редактора В. БЕХТЕР.

«За научные кадры», орган парткома, ректората, профкома и комитета комсомола Одесского государственного университета им. И. И. Мечникова. (На украинском языке).

ПИШІТЬ НАМ:

270000, Одеса-центр, вул. П. Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24, кім. № 9.

ДЗВОНІТЬ:

телефони: міський 23-84-13, внутрішній 841 (з міста 206-841).